אוניברסיטת בר אילן,
המחלקה למתמטיקה.

תרגיל 2 - פתרון

<u>שאלה 1</u>

א. מצא 3 רכיבים ראשונים בטור טיילור של $\sin \pi x$ סביב הנק' $a = 0.5$.

ב. בעזרת הפיתוח שמצאת בסעיף א' מצא קירוב ל $\sin\left(\frac{\pi}{2} + \frac{\pi}{10}\right)$.

<u>פתרון:</u>

א.

$f(x) = \sin \pi x$. So $f^{(1)}(x) = \pi \cos \pi x$, $f^{(2)}(x) = -\pi^2 \sin \pi x$, $f^{(3)}(x) = -\pi^3 \cos \pi x$, $f^{(4)}(x) = \pi^4 \sin \pi x$ and so

$$\sin \pi x = \sin\frac{\pi}{2} + \frac{(x-\frac{1}{2})^2}{2!} \times (-\pi^2) + \frac{(x-\frac{1}{2})^4}{4!} \times (\pi^4) + \dots = 1 - \pi^2 \frac{(x-\frac{1}{2})^2}{2!} + \pi^4 \frac{(x-\frac{1}{2})^4}{4!} + \dots$$

ב.

$$\sin \pi(\frac{1}{2} + \frac{1}{10}) = 1 - \pi^2 \frac{(\frac{1}{10})^2}{2!} + \pi^4 \frac{(\frac{1}{10})^4}{4!} + \dots \quad = 1 - 0.0493 + 0.0004 \;\; = 0.9511$$

<u>שאלה 2:</u>

א. מצא שלושה רכיבים ראשונים בטור מקלורן של $\sin(\sin x)$.

ב. בעזרת התוצאה מסעיף א' חשב את הגבול הבא: $\lim_{x\to 0} \frac{x - \sin(\sin x)}{x^3}$.

<u>פתרון:</u>

א.

$$\sin x = x - \frac{x^3}{3!} + \frac{x^5}{5!} + \cdots$$

$$\Rightarrow \quad \sin(\sin x) = \left(x - \frac{x^3}{3!} + \frac{x^5}{5!} + \cdots\right) - \frac{\left(x - \frac{x^3}{3!} + \frac{x^5}{5!} + \cdots\right)^3}{3!} + \frac{\left(x - \frac{x^3}{3!} + \frac{x^5}{5!} + \cdots\right)^5}{5!} + \cdots$$

$$= x - \frac{x^3}{3!} + \frac{x^5}{5!} - \frac{x^3}{3!} + \frac{3x^5}{3!3!} + \frac{x^5}{5!} + \cdots \quad = x - \frac{x^3}{3} + \frac{x^5}{10} + \cdots$$

ב.

$$\lim_{x\to 0} \frac{x - \sin(\sin x)}{x^3} = \lim_{x\to 0} \frac{x - (x - \frac{x^3}{3} + \frac{x^5}{10} + \cdots)}{x^3} = \lim_{x\to 0} \frac{\frac{x^3}{3} - \frac{x^5}{10} - \cdots}{x^3} = \lim_{x\to 0} \left(\frac{1}{3} - \frac{x^2}{10}\right) = \frac{1}{3}$$

<u>שאלה 3 :</u>

תוך שימוש בנוסחאות טיילור מתאימות חשבו את הגבולות הבאים :

א.

$$\lim_{x\to0}\frac{\cos x-e^{-\frac{x^2}{2}}}{x^4}=\lim_{x\to0}\frac{1-\frac{x^2}{2}+\frac{x^4}{4!}+o\left(x^4\right)-\left(1-\frac{x^2}{2}+\frac{x^4}{8}+o\left(x^4\right)\right)}{x^4}$$

$$=\lim_{x\to0}\frac{\left(\frac{1}{4!}-\frac{1}{8}\right)x^4+o\left(x^4\right)}{x^4}=\lim_{x\to0}\left(-\frac{1}{12}+\frac{o\left(x^4\right)}{x^4}\right)=-\frac{1}{12}$$

ב.

$$\lim_{x\to0}\frac{\ln\sqrt{1+x}-\sin 2x}{x}=\lim_{x\to0}\frac{\frac{1}{2}\left(x-\frac{x^2}{2}+o\left(x^2\right)\right)-\left(2x-\frac{8x^3}{3!}+o\left(x^3\right)\right)}{x}$$

$$=\lim_{x\to0}\frac{-\frac{3}{2}x+o\left(x\right)}{x}=\lim_{x\to0}\left(-\frac{3}{2}+\frac{o\left(x\right)}{x}\right)=-\frac{3}{2}$$

ג.

$$\lim_{x\to0}\frac{\sqrt[3]{1+3x}-\sqrt{1+2x}}{x^2}=\lim_{x\to0}\frac{\left(1+x-x^2+o\left(x^2\right)\right)-\left(1+x-\frac{1}{2}x^2+o\left(x^2\right)\right)}{x^2}=\lim_{x\to0}\frac{-\frac{1}{2}x^2+o\left(x^2\right)}{x^2}=-\frac{1}{2}$$

<u>שאלה 4:</u>

המשוואה $e^{-2x}=3x^2$ בעלת שורש בסביבת $x=0$.

מצא קירוב לשורש זה בעזרת טור טיילור המתאים ל- e^{-2x} .

<u>פתרון:</u>

$$e^{-2x}\approx1+(-2x)+\frac{(-2x)^2}{2!}=1-2x+2x^2\,.$$

$$\Rightarrow\quad 1-2x+2x^2=3x^2$$

$$x^2+2x-1=0$$

$$x=\frac{-2\pm\sqrt{8}}{2}=\begin{cases}0.414\\-1.41\end{cases}$$

<u>שאלה 5:</u>

בעזרת טור מקלורן של e^x **,** עבור $x=\frac{1}{2}$, חשב את $\sqrt{e}$ בדיוק של ארבע ספרות אחרי הנקודה.

<u>פתרון:</u>

$$e^x=1+x+\frac{x^2}{2!}+\cdots+\frac{x^n}{n!}+\frac{e^c}{(n+1)!}x^{n+1}$$

כאשר c בין 0 ל- x.

מכאן, עבור $x=\frac{1}{2}$ נקבל:

$$\sqrt{e}=e^{\frac{1}{2}}=1+\frac{1}{2}+\frac{1}{2^2 2!}+\cdots+\frac{1}{2^n n!}+\frac{e^c}{2^{n+1}(n+1)!}$$

כאשר c בין 0 ל- $\frac{1}{2}$. גודל השגיאה בקרוב הוא אם כן:

$$|R_n|=\left|\frac{e^c}{2^{n+1}(n+1)!}\right|<\frac{3}{2^{n+1}(n+1)!}$$

הדיוק הרצוי הינו 4 ספרות אחרי הנקודה, לכן

$$\frac{3}{2^{n+1}(n+1)!}<0.00005$$

נקבל כי $n=6$ והקרוב הרצוי הינו

$$\sqrt{e}=e^{\frac{1}{2}}=1+\frac{1}{2}+\frac{1}{2^2 2!}+\frac{1}{2^3 3!}+\frac{1}{2^4 4!}+\frac{1}{2^5 5!}+\frac{1}{2^6 6!}=1.6487$$

<u>שאלה 6:</u>

הוכיחו כי לכל $x>0$ מתקיים $x-\frac{x^3}{6}<\sin x<x$

הוכחה:

א. נוכיח כי $\sin x<x$ לכל $x>0$

נגדיר $f(x)=\sin x-x$

$f'(x)=\cos x-1\le 0$ לכל $x>0$ ולכן הפונקציה $f(x)$ יורדת לכל $x>0$

ולכן $f(x)<f(0)=0$

ב. נוכיח כי $x-\frac{x^3}{6}<\sin x$ לכל $x>0$

נגדיר $g(x)=x-\frac{x^3}{6}-\sin x$

$$g'(x)=1-\frac{x^2}{2}-\cos x$$

$g''(x)=-x+\sin x<0$ לכל $x>0$ (הוכחנו בסעיף א')